

Asia: VN/8392/2019

Lausuntopyyntö luonnoksesta hallituksen esitykseksi eduskunnalle laiksi sosiaali- ja terveydenhuollon asiakasmaksuista annetun lain muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

2 a § Maksun periminen / Uttag av avgif

Laskuista löytyy nykytilanteessa jo nämä tiedot.

2 b § Päätös maksukyvyn mukaan määräytyvästä maksusta / Beslut om avgift som bestäms enligt betalningsförmågan

Palvelusta, josta peritään tulosidonnainen maksu lähetetään päätös oikaisuvaatimusohjeineen jo nykytilanteessa.

3 § Käyttämättä jätetystä palvelusta perittävä maksu / Avgift för oanvänd service

Kohtuullistamisen käsite ja hyväksyttävä syy ja linjanveto voi olla hankala. Tarkoittaa varmaan käytännössä, että joudutaan jättämään maksu veloittamatta jatkossa useammin kuin nykyisin.

Nykytilanteessa tavallisen kirjepostin aikana pitäisi pystyä osoittamaan, että avanvarauskirje on lähetetty/ annettu; todistaminen ei mahdollista.

Maksun perimistä sekä ajan tai paikan peruuttamista koskevien tietojen antaminen siten, että asiakas riittävästi ymmärtää sisällön voi olla asia , josta tuskin kannattaa ryhtyä kiistelemään jos asiakas vetoaa ymmärtämättömyyteen.

5 § Maksuttomat terveystalvelut / Avgiftsfria hälsovårdstjänster

Palvelujen muuttuminen maksuttomiksi vähentävät kuntien tulokertymään, mutta asiakkaille tietysti hyvä.

6 a § Maksukatto / Avgiftstak

Maksukaton piirissä olevien palvelujen laajentaminen on tietysti tervetullut asia asiakkaille, mutta tulee pienentämään kunnan tulorahoitusta.

Toimeentulotuesta maksettujen laskujen vanhan rajauksen poistuminen hyvä, koska nykysäädännön toteuttamisen valvonta mahdotonta.

Nykytilanteessa ei kunnan ole mahdollista seurata maksukaton täyttymistä muuten kuin itse antamista palveluista, siksi hyvä, että seurantavastuu edelleen asiakkaalla.

7 b § *Palvelun pitkäaikaisuus / Servicens långvariga karaktär*

-

7 c § *Pitkäaikaisen tehostetun palveluasumisen, pitkäaikaisen perhehoidon ja pitkäaikaisen laitoshoidon maksu / Avgift för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg, långvarig familjevård och långvarig sluten vård*

Edelleen jatkunee erilainen arviointi siitä, mitä menoja otetaan huomioon asiakasmaksua määritettäessä koska 110 euroa/ 165 euroa on tarkoitettu omiin pienehköihin kuluihin ja mitä ovat esim. tavanomaiset menot ja kustannukset , jotka katetaan perhehoidon kustannuksista.

10 b § *Pitkäaikaisesta tehostetusta palveluasumisesta, pitkäaikaisesta perhehoidosta ja pitkäaikaisesta laitoshoidosta perittävän maksun perusteena olevat tulot / Inkomster som utgör grund för avgiften för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg, långvarig familjevård och för långvarig sluten vård*

Asiaksmaksulaissa on veloitteita vain palvelutuottajan suuntaan, myös asiakkaat tulisi velvoittaa viipymättä hakemaan heille kuuluvat tulonsiirot.

Kuukausituloina otetaan huomioon asiakkaan jatkuvat tai vuosittain toistuvasti saadut tulot ennakonpidätyksen ja ennakonkannon jälkeen ja verosta vapaat tulot sekä 10 i §:ssä tarkoitettu laskennallinen metsätulo. Jos maksu määräytyy 7 c §:n 2 momentin mukaisesti asiakkaan ja tämän puolison yhteenlaskettujen kuukausitulojen perusteella, kuukausitulona otetaan lisäksi huomioon puolison vastaavat tulot. Miksi nettotulot ja kotihoidossa bruttotulot?

10 c § *Tuloista tehtävät vähennykset pitkäaikaisessa tehostetussa palveluasumisessa, pitkäaikaisessa perhehoidossa ja pitkäaikaisessa laitoshoidossa / Avdrag från inkomsterna för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg, långvarig familjevård och långvarig sluten vård*

Edelleen kohtuullisuuden arviointikysymys - esim. omistusasunnosta aiheutuvat välttämättömät ja kohtuulliset kulut viimeisten kuuden kuukauden ajalta - mikä on kohtuullista erityisesti silloin , kun puoliso jää asumaan yhteiseen kotiin (esim. lainanhoitokustannukset) varsinkin, jos asiakalla olemassa myös käytettävissä olevia pääomia. Kuusi kuukautta on lähtökohtaisesti pitkä aika.

10 d § *Tuloista tehtävät erityiset vähennykset pitkäaikaisessa tehostetussa palveluasumisessa ja pitkäaikaisessa perhehoidossa / Särskilda avdrag från inkomsterna för långvarigt serviceboende med heldygnsomsorg och långvarig familjevård*

Lääkekustannukset vähennetään asiakkaan tai hänen edustajansa antaman selvityksen perusteella maksun määrittämisen perusteena olevista tuloista asiakkaalle

aiheutuvien lääkekustannusten mukaan, kuitenkin enintään sairausvakuutuslain 5 luvun 8 §:ssä tarkoitettunvuosiomavastuun suuruisena on hyvä peruste; toteutus hankala, koska asiakkaan maksurasitus ei ole tasainen vuoden aikana.

10 e § *Jatkuvasta ja säännöllisestä kotona annettavasta palvelusta sekä pitkäaikaisesta asumispalvelusta perittävä maksu / Avgift för fortlöpande och regelbunden service i hemmet samt för långvarig boendeservice*

Olisiko kuitenkin selvempää käyttää maksuluokkia tuntikohtaisten prosenttien sijasta ?

10 f § *Jatkuvasta ja säännöllisestä kotona annettavasta palvelusta sekä pitkäaikaisesta asumispalvelusta perittävän maksun perusteena olevat tulot / Inkomster som utgör grund för avgiften för fortlöpande och regelbunden service i hemmet samt för långvarig boendeservice*

Kunnan tai kuntayhtymän on otettava huomioon 10 e §:ssä tarkoitettuna kuukausitulona asiakkaan ja hänen puolisonsa jatkuvat tai vuosittain toistuvasti saadut veronalaiset ansio- ja pääomatulot ja verosta vapaat tulot sekä 10 i §:ssä tarkoitettu laskennallinen metsätulo. Tuloista on tehtävä 10 g §:ssä säädetty vähennykset.

Miksi palveluasumisessa nettotulot ja kotihoidossa bruttotulot ? Yhteinäinen laskentatapa sujuvoittaisi asiakasmaksupäätösprosesseja.

10 g § *Tuloista tehtävät vähennykset jatkuvassa ja säännöllisessä kotona annettavassa palvelussa sekä pitkäaikaisessa asumispalvelussa / Avdrag från inkomsterna för fortgående och regelbunden service i hemmet samt för långvarig boendeservice*

-

10 h § *Tukipalvelut ja asumispalveluun liittyvät palvelut / Stödtjänster och tjänster i samband med boendeservice*

-

10 i § *Laskennallinen metsätulo / Kalkylerad inkomst av skog*

-

10 j § *Maksun määrittäminen ja tarkistaminen / Bestämmande och justering av avgift*

Maksukyvun muutoksen olennaisuuden määritelmä voisi täsmentää.

10 k § *Palvelun keskeytyksen vaikutus asiakasmaksuun / Hur avbrott i servicen påverkar klientavgiften*

-

11 § *Maksun alentaminen ja perimättä jättäminen / Nedsättning och eftergift av avgift*

Esityksen mukaan maksun alentamatta tai perimättä jättämisestä olisi tehtävä kirjallinen päätös. Päätös olisi annettava myös silloin, kun se on kielteinen. Tämä muutos tulee tarkoittamaan suurta lisätyötä kaupungille, sillä perimättä jättämis-/ maksun alentamispyyntöjä tulee huomattavasti lisää. Nyt maksettu yleensä Kelan myöntämästä toimeentulotuesta. Pykälän 4 momentin mukaan kunnan olisi annettava asiakkaalle tieto siitä, mitä pykälän 1—3 momentissa säädetään maksun alentamisesta ja perimättä jättämisestä. Tietoa annettaessa olisi siten otettava huomioon asiakkaan

henkilökohtaiset ominaisuudet, kuten mahdolliset toimintakykyä rajoittavat tekijät. Muutos vaatii laajaa oikaisuvaatimusohjetta. Miten oikaisuvaatimusohjeesta saadaan riittävän kattava? Miten käytännössä henkilökohtaisten ominaisuuksien huomioiminen onnistuu? Mielestäni tässä kohtaa on kunnalle asetettu vaatimus viety liian pitkälle. Palvelua tuottavalla taholla ei voi, eikä saa olla tiedossa esim. asiakkaan henkiset rajoitteet, silloin kun asiakas käyttää esim. hammaslääkärin palveluksia.

13 § Muulta kuin Suomessa asuvalta perittävä maksu / Avgift av dem som inte är bosatta i Finland

-

14 § Tulojen, korvausten tai saamisten periminen kunnalle tai kuntayhtymälle / Uppbärande av inkomster, ersättningar eller fordringar till kommunen eller samkommunen

Tervetullut laajennus koskemaan muutakin kuin laitoshoidtoa.

14 a § Viranomaisten tiedonsaantioikeus / Myndigheternas rätt att få upplysningar

Muutos, jossa poistetaan velvollisuus pyytää tulotiedot ensin asiakkaalta on erittäin kannatettava, sillä kunnalla on käytössä tulorekisteri ja Kelan kelmu, joista on saatavilla asiakkaan tulotietoja nopeasti sähköisesti. Muutos on linjassa tulotietojärjestelmästä annetun lain kanssa.

15 § Muutoksenhaku / Ändringssökande

-

Voimaantulo (alustava voimaantuloajankohta 1.1.2021) Ikraftträdande

Hallituksen esityksessä esille tuodut laskelmat kunnille aiheutuvista taloudellisista vaikutuksista ovat ylimitoitettut. Laskelmissa ei ole huomioitu sitä, että osa asiakasmaksuista jää saamatta, sillä osa palvelua saavista on maksukyvyttömiä. Lisäksi niiden periminen aiheuttaa kunnille lisäkuluja. Maksutulojen vähentymisen lisäksi kunnalle koituu merkittäviä lisäkuluja mm. oikaisuvaatimusohjeesta (lisääntyneet laskutuskustannukset), 11 §:n perimättä jättämis- ja alentamispyyntöistä (tarvitaan merkittävä määrä lisää käsittelijöitä) sekä maksukattomuutoksista (lisääntynyt määrä maksukattolaskelmia -> tarvitaan lisää käsittelijöitä).

Pitkäkari Ritva
Turun kaupunki - Hyvinvointitoimiala